

Nr 24

Civilutskottets betänkande i anledning av motion om åtgärder för vidareutveckling av Ven.**Motionen**

I motionen 1973:441 av herrar Bengtsson i Landskrona (s) och Håkansson (c) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om kompletterande utredningar som kan vara nödvändiga för att tillförsäkra kommundelen Ven sådant stöd att ön kan bestå och vidareutvecklas.

Nuvarande förhållanden m. m.

Den hittills maximala folkmängden på Ven, närmare 1 200 personer, uppnåddes omkring år 1910. Från denna tidpunkt har en befolkningsminskning ägt rum. Invånarantalet har sålunda sjunkit till 1 014 år 1930, till 724 år 1950 och var vid utgången av år 1972 359 personer. Av den sistnämnda befolkningen var ungefär hälften 60 år eller äldre.

Ven besöks årligen av ett stort antal turister och sommarboende. Antalet enkla personresor från Landskrona till Ven uppgick år 1972 till ca 146 000.

Ven, tidigare S:t Ibbs kommun, ingår sedan år 1959 i Landskrona kommun med 34 702 invånare år 1972. Den kommunala utdebiteringen utgör för 1973 23 kr., varav 13:65 kr. till Landskrona kommun.

1954 års öutredning anförde sommaren 1955 i delbetänkandet Ven (stencil soc.dep. D. 317) att en fortsatt befolkningsminskning på ön kunde medföra olägenheter. Utredningen ansåg att industrilokalisering var möjlig endast beträffande ett och annat småindustriföretag. Vidare förordades att antalet turer i båtförbindelserna med Landskrona utökades. Behovet av en målmedveten kommunal insats beträffande bebyggelse- och samhällsplaneringen ströks under. För att främja turismen förordades en intensifierad kommunal verksamhet i samråd med de stora turistorganisationerna. Utredningen fann slutligen att lösandet av Vens problem på längre sikt i hög grad kunde underlättas om ön i kommunalt hänseende – som skett – införlivades med Landskrona.

År 1966 utlystes en nordisk arkitekttävling om dispositionsplan för Ven. Prisnämnden ansåg i sin allmänna bedömning av förslagen att ön med bibehållande i möjligaste mån av dess jordbrukskaraktär borde utnyttjas för fritidsändamål med utbyggnad av en begränsad och koncentrerad fritidsbebyggelse, företrädesvis för uthyrning. Efter sammanträde år 1968 med deltagare från länsstyrelsen, riksantikvarieämbetet, domänverket, kommunen m. fl. beslöts att kommunen skulle låta upprätta ett förslag till generalplan för Ven. Ett av stadsarkitektkontoret

upprättat förslag presenterades i juni 1970 av kommunens byggnadsnämnd. Förslaget, med alternativa lösningar, ger i första hand utrymme för ca 100 fritidshus i Norrebrogsområdet (alternativ 1) eller drygt 300 hus vid Möllebäcksområdet (alternativ 2). Med hänsyn till kritik som förts fram mot alternativ 2 har det fortsatta utredningsarbetet enligt uppgift inriktats på en modifierad form av alternativ 1.

I yttrande över förslaget har naturvårdsverket anslutit sig till alternativ 1 och förordat att området söder och väster om vägen Bäckviken—Stade avsätts som naturreservat. Som speciellt värdefullt framhölls det obebyggda kustområdet söder om Kyrkbacken.

Länsstyrelsen har år 1966 enligt 19 § naturvårdslagen till skydd för landskapsbilden utfärdat förbud för hela ön mot nybyggnad utan länsstyrelsens tillstånd. I länsstyrelsens naturvårdsplan år 1968 föreslogs naturskyddande åtgärder. Där förordades att nybyggnadsförbudet borde förstärkas att innefatta även förbud att utan länsstyrelsens tillstånd plantera skog, schakta, anordna upplag, framdraga luftledning, bedriva stenfiske samt anlägga bryggor och pirar. Den södra delen av ön kunde enligt planen alternativt avsättas som naturreservat.

Inom ramen för arbetet med den fysiska riksplaneringen har Ven tagits upp i naturvårdsverkets sammanställning av för den vetenskapliga naturvården viktiga områden. Ven har likaledes tagits upp i riksantikvarieämbetets redovisning av kulturhistoriska miljöer av riksintresse. Statsmakternas ställningstagande till frågorna om hushållning med mark och vatten (prop. 1972:111 bil. 2, CU 35) innebär att den vetenskapliga naturvårdens och kulturminnesvårdens intressen bör tillmätas stor tyngd som restriktioner vid planering av andra verksamheters markanvändning. Vidare har i detta sammanhang möjligheterna att samordnat skydda vetenskapliga, kulturella och rekreativa värden strukits under. Preciserings av sådana och andra riksintressen skall, efter överläggningar mellan länsstyrelser och kommuner, ske i den kommunala planeringen.

Den regionala utvecklingsplaneringen skall enligt 1972 års riktlinjer göras med kommun/kommunblock som minsta planeringsenhet. Riktlinjerna för hushållningen med mark och vatten ger också förutsättningar för denna planering.

Kungl. Majt uppdrog år 1964 åt länsstyrelsen i Malmöhus län att undersöka förhållandena inom ett strandområde norr om Kyrkbackens hamn på öns västra kust för att förhindra fortsatt förstörelse genom erosion.

Länsstyrelsen förordade år 1967 — efter särskild utredning av statens geotekniska institut — visst erosionskydd samt redovisade en kostnadsberäkning av detta. Yttranden över länsstyrelsens förslag avgavs av statens naturvårdsverk och riksrevisionsverket.

I yttrande år 1968 föreslog länsstyrelsen att särskilt anslag skulle anvisas för de föreslagna åtgärderna. Dock ansågs att den pågående generalplanläggningen för Ven borde avvaktas.

I yttrande år 1971 konstaterade länsstyrelsen att generalplaneutred-

ningen inte lett till förslag som kan bidra till en lösning av erosionsproblemet inom Kyrkbackens hamn. Länsstyrelsen hemställde därför ånyo om särskilt anslag för det föreslagna erosionskyddet.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i yttrande år 1972, efter hörande av länsarbetsnämnden i Malmöhus län, bedömt att arbetet med erosionskydd på ön Ven borde kunna prövas inom ramen för 1972/73 års beredskapsprogram.

Kungl. Maj:t (jordbruksdepartementet) har i beslut den 30 juni 1972 erinrat om möjligheterna för kommun att i vissa fall erhålla statsbidrag för utförande av beredskapsarbete och föreskrivit att handlingarna i ärendet överlämnas till arbetsmarknadsstyrelsen.

Sedan länsarbetsnämnden i juli 1972 begärt uppgift huruvida länsstyrelsen eller kommunen skulle stå som huvudman för eventuella beredskapsarbeten av aktuell typ och begärt ansökningshandlingar har länsstyrelsen funnit det lämpligt att kommunen är huvudman. Enligt uppgift övervägs nu inom kommunen en framställning om statsbidrag med hela kostnaden för ett beredskapsarbete. De nuvarande kostnaderna utreds inom kommunens gatukontor.

Inom naturvårdsverkets ansvarsområde har anvisats medel för miljövårdsforskning och för särskilda undersökningar inom miljövårdsområdet. Tidigare har särskilda medel anvisats för viss utredning om skydd mot erosion vid Löderups strandbad (JoU 1968:30, se även interpellationsvar den 8 maj 1972).

Landskrona kommun har vidare i februari 1973 ansökt om att som beredskapsarbete med 50 procents statsbidrag få utföra kajbyggnad och muddring i Bäckvikens hamn på Ven.

Vad angår vatten- och avloppsfrågorna har flera utredningar utförts under åren 1950–1972. Enligt en av gatukontoret år 1972 redovisad utredning ansågs som huvudalternativ vatten böra tas från fastlandet. Vidare föreslogs ett avloppssystem enligt vacuummetoden. Enligt vad utskottet erfarit har nya underhandskontakter tagits med naturvårdsverket.

Bestämmelser om statsbidrag till avloppsreningsverk ges i kungörelsen 1968:308. Ytterligare förslag har lagts fram i prop. 1973:165.

Trafikutskottet har i betänkandet TU 1973:15 rörande motionerna 1973:472 (s, c) och 1367 (fp) bl. a. anfört att en förnyad prövning av frågan om statsbidrag i någon form till kostnaderna för upprätthållande av trafiken mellan Landskrona hamn och Ven synes lämpligen böra ske.

I fråga om övriga åtgärder för Ven – såvitt inte avser trafikfrågor – har länsstyrelsen i yttrande år 1971 över generalplaneförslaget ansett det angeläget att servicebehoven för den bofasta befolkningen i möjlig omfattning tillgodoses. Befintliga hamnar bör rustas upp för att kunna ta emot småbåtar. Badplatserna bör förbättras, gång- och cykelstigar iordningställas och sanitära anläggningar för besökande anordnas. Det är, enligt länsstyrelsen, vidare av vikt att även historiska minnesmärken

rustas upp genom riksantikvarieämbetets försorg och att även andra åtgärder vidtas för att bevara öns sårarl.

Utskottet har vid besök på Ven tagit del av synpunkter på behövliga åtgärder.

Utskottet

De riksintressen i fråga om naturvård, kulturminnesvård och möjligheter till rekreation som konstaterats och som kan utgöra restriktioner för viss markanvändning torde, såvitt nu kan bedömas, inte stå i strid med några kommunala planeringsintentioner för Ven. Dessa frågor kommer att ytterligare klarläggas i arbetet med program för kommunal planering. Inom ramen för de nämnda restriktionerna är ytterligare planeringsbeslut i allt väsentligt en kommunal uppgift.

De frågor därutöver som kan behöva lösas med statligt bistånd synes nu i allt väsentligt vara beroende på fortsatta kommunala initiativ. Frågorna ligger inom områden där lösningar med en skälig kostnadsfördelning mellan stat och kommun är möjliga att uppnå i vanlig administrativ ordning utan någon åtgärd från riksdagens sida. Trafikfrågorna behandlas i trafikutskottets betänkande TU 1973:15.

Med hänsyn till nämnda bedömningar har utskottet inte funnit anledning föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t begära kompletterande utredningar enligt förslaget i motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1973:441.

Stockholm den 18 oktober 1973

På civilutskottets vägnar
ERIK GREBÄCK

Närvarande: herrar Grebäck (c), Bergman (s), Almgren (s), Kristiansson i Örkellunga (s), Petersson i Nybro (s), Lindkvist (s), fru Olsson i Hölö (c), herrar Wennerfors (m), Claeson (vpk), Jadestig (s), Akerfeldt (c), Brännström (s) och Adolfsson (m).

Nr 25

Civilutskottets betänkande i anledning av motion om ett gemensamt planeringsorgan för Malmöhus län och Kristianstads län.**Motionen**

I motionen 1973:1565 av herr Larsson i Staffanstorp m. fl. (c) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att ett gemensamt planeringsorgan mellan länsstyrelserna i Malmöhus och Kristianstads län tillsätts.

Gällande ordning m. m.

Länsindelningsutredningen föreslog (SOU 1967:23) en ny länsindelning som skulle minska antalet län till 15. I förslaget ingick bildandet av ett Skåne län, omfattande Malmöhus län, Kristianstads län samt vissa delar av Blekinge län och Hallands län. Utredningen anförde bl. a.:

Den utveckling som kan emotes i fråga om folkmängd, bebyggelse för fast bosättning och fritid samt näringsliv och trafik — en utveckling som med största sannolikhet kommer att accentueras i och med tillkomsten av fasta förbindelser med Danmark — kräver såsom vi ser saken en samordnad planering för hela Skåne. En sådan samordning måste med hänsyn bland annat till befolkningens lokalisering även vara önskvärd ur sjukvårdssynpunkt. Detta bestyrkes ju för övrigt av att, såsom tidigare omnämnts, en kommitté tillsatts med uppgift att utreda frågan om bildande av en för hela Skåne regionen gemensam planeringsnämnd på sjukvårdens område. Vi har därför ansett den lämpligaste lösningen vara att nuvarande Malmöhus och Kristianstads län sammanförs till ett Skånelän.

Länsberedningen tillsattes år 1970 och beräknas kunna lägga fram ett principbetänkande år 1974. Beredningen skall på grundval av olika vid slutet av 1960-talet avslutade utredningar, bl. a. länsindelningsutredningen, länsförvaltningsutredningen och länsdemokratiutredningen, bereda frågor om den regionala samhällsförvaltningens uppgifter och organisation. Beredningen har att ta ställning till bl. a. fördelningen i stort av samhällsuppgifter mellan stat och kommun samt mellan centrala och regionala organ inom den statliga sektorn, inom vilken sektor en lämplig decentralisering bör övervägas. Som ett resultat av sina överväganden har beredningen att lägga fram förslag till organisation för samhällsverksamheten på regional nivå. I anslutning härtill skall beredningen ta upp frågan om lämpliga geografiska arbetsområden för såväl den sekundärkommunala verksamheten som den decentraliserade statliga förvaltningen.

I en kommuniké den 11 april 1973 har beredningen anfört bl. a. följande:

— — —

När det gäller frågan om geografiska verksamhetsområden håller länsberedningen f. n. på att undersöka om det kan vara lämpligt att dela upp den regionala verksamheten i två olika grupper. Främst när det gäller översiktlig samhällsplanering, t. ex. arbetsmarknadspolitisk planering, vägplanering, naturvårdsplanering etc., har krav ställts på arbetsområden som är större än många av de nuvarande länen. Sådana uppgifter skulle då sammanföras till härför lämpade regioner, till antalet färre än nuvarande län. För övriga uppgifter som bör utföras på länsnivå skulle däremot alltjämt finnas en organisation knuten till i stort sett nuvarande län. Denna organisation, som personalmässigt är den avgjort största delen av den regionala förvaltningen, skulle alltså finnas kvar i samtliga nuvarande residensstäder. Justeringar av länsgränserna kan emellertid övervägas i sådana fall där invånarna i en kommun har starkare anknytning till residensstaden i ett annat län än det kommunen nu tillhör.

— — —

Genom beslut av 1970 års riksdag drogs riktlinjer upp för *nuvarande organisation av länsstyrelserna*, vilka fick som huvuduppgift att leda och samordna den samhällsplanering som bedrivs inom den statliga förvaltningen.

1972 års riksdag (prop. 1972:111 bil. I, InU 28) antog ett regionalt handlingsprogram med *ramar för länens verksamhet*. Därvid har för Kristianstads län och för Malmöhus län lagts fast befolkningsramar för planeringen innebärande invånarantal år 1980 om 265 000–275 000, respektive 760 000–790 000 invånare. I riksdagen ställdes detta förslag mot ett av inrikesutskottets centerledamöter i reservation avgivet förslag, där motsvarande planeringsförutsättningar angavs som riktvärden med 280 000 resp. 760 000 invånare. Samtidigt antogs en *plan för utveckling av den regionala strukturen*, vari rikets kommuner genom inplacering i olika funktionsgrupper satts in i ett hela riket omfattande ortssystem. Häremot ställdes en av inrikesutskottets centerledamöter avgiven reservation, vari anfördes att inom av riksdagen antagna ramar och riktlinjer för resursfördelning och utveckling den regionala utvecklingsplaneringen borde handhas av länskommunala organ.

I *länsprogram 1970*, som bl. a. utgjorde underlag för 1972 års riksdagsbeslut, underströk länsstyrelsen i Kristianstads län att utarbetandet av programmet för länet skett under intimt samarbete med länsstyrelsen i Malmöhus län samt att samrådet mellan de båda länsstyrelserna i planeringsfrågor kommer att ytterligare fördjupas. Länsstyrelsen i Malmöhus län gav uttryck åt samma mening. I ett gemensamt uttalande i april 1973 förklarade sig de båda länsstyrelserna vara eniga om ett utvidgat samarbete, bl. a. inom vissa delar av regionalpolitiken och den fysiska planeringen.

Enligt *anvisningar för länsplanering 1974* skall länsstyrelse för den löpande planeringen dela upp den fastställda planeringsramen för länet på kommunerna med utgångspunkt i den beslutade ortsstrukturen. I den

nya planeringsomgången skall länsstyrelserna fortsätta arbetet på förslag till riktlinjer och handlingsprogram för den regionala strukturen i länet på grundval av planeringstal för skilda kommuner, uttryckta i antal invånare för åren 1980 och 1990.

1972 års riksdag beslöt vidare om *riktlinjer för hushållningen med mark och vatten*. Dessa riktlinjer innefattade bl. a. en precisering av riksintressen inom den fysiska planeringen, vilka skulle hävdas av statliga organ i samråd med kommunerna. Denna riksplanering skall fullföljas och vidareutvecklas genom kommunal planering. Bl. a. godtog riksdagen (CU 1972:35) enhälligt meningen att "högvärdig jordbruksmark inte bör tas i anspråk för tätbebyggelse om likvärdiga lösningar kan åstadkommas på annat sätt".

Ett *förslag till regionplan 1972 för sydvästra Skåne* har upprättats och remissbehandlats. Remisstiden utgick i september 1973. Om remissbehandlingen ger anledning därtill kommer reviderad regionplan att underställas medlemskommunerna. Förslaget anges utgå från en befolkning inom planområdet om 570 000 invånare år 1985 och 740 000 invånare år 2000. Det prognosalternativ som därvid använts innebär en befolkning år 1980 om 525 000 invånare. För samma område hade länsstyrelsen i Malmöhus län i länsprogram 1970 beräknat 537 000 invånare år 1980, medan motsvarande befolkningssiffror för länet angavs till 850 000, ett planeringstal som sålunda enligt ovan ersätts av en befolkningsram för år 1980 om 760 000–790 000 invånare. Länsstyrelsen har i samband med remiss av regionplaneförslaget – mot bakgrund av statsmakternas beslut år 1972 om ramar för länens verksamhet – utgått från en planeringsram år 1980 för planområdet om 482 000–502 000 invånare. I planförslaget har förutsatts revidering av de befolkningsprognoser som förslaget utgått från.

Det nämnda förslaget till regionplan förutsätter sammanfattningsvis "att ett högproduktivt jordbruk bevaras inom sydvästra Skåne även om de för jordbruket disponibla arealerna minskar något". Åkerarealen – sålunda inklusive även annan än högproduktiv jordbruksmark – beräknas minska från 1 055 km² år 1970 till 965 km² år 1987 och 890–900 km² år 2000. Detta innebär för angivna år att åkerarealen minskar från 65 % till 59 % resp. 55–56 % och att urbaniserad areal ökar från 9 % till 17 % resp. 22–23 %, allt av planeringsområdets totala areal. Fram till år 2000 sägs den areal som behöver tas i anspråk för tätbebyggelsestillväxten överslagsvis motsvara en minskning av den svenska jordbruksproduktionen med kanske 0,5–1,0 %. Det anförs att en tillväxt i regionens västra delar medför att delvis högavkastande åkerarealer tas i anspråk, medan en bebyggelseexpansion i de östra delarna kan inkräkta på naturvårds- och fritidsintressena.

Sydvästra Skånes kommunalförbund, som presenterat det ovan nämnda regionplaneförslaget och som startade sin verksamhet 1965, består av de i Malmöhus län belägna kommunerna Bara, Burlöv, Dalby, Genarp, Kävlinge, Lomma, Lund, Löddeköpinge, Malmö, Månstorp, Räng, Skanör med Falsterbo, Staffanstorp, Svedala, Södra Sandby,

Trelleborg, Veberöd och Vellinge. Förbundets syfte är bl. a. att bedriva översiktlig planläggning inom den region som omfattas av medlemskommunerna. Förbundet har hittills bedrivit ett omfattande utredningsarbete som rört skilda områden av samhällsbyggandet såsom trafik, vatten, avlopp, avfallshantering, gymnasieundervisning och detaljhandel. Vidare svarar förbundet för vissa verkställighetsfunktioner. Förbundet har i dag ansvar för bostadskvoteringen och den regionala busstrafiken.

Nordvästra Skånes kommunalförbund består av kommunerna Båstad, Klippan, Kvidinge, Perstorp, Riseberga, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga och Östra Ljungby i Kristianstads län samt kommunerna Bjuv, Billesholm, Ekeby, Helsingborg, Härslöv, Höganäs, Landskrona och Svalöv i Malmöhus län. Förbundets syfte är bl. a. att bedriva översiktlig planläggning inom medlemskommunerna. Ett antal sektoriella utredningar har framlagts.

Mellanskånes planeringskommitté består av kommunerna Eslöv, Höör och Hörby. Samtliga kommuner ligger i Malmöhus län. Kommittén har bl. a. till ändamål att bedriva översiktlig planläggning gemensam för medlemskommunerna samt att genom utredningar och på annat sätt verka för samarbete mellan kommunerna i kommunala angelägenheter av gemensamt intresse.

Samarbetskommittén för Sydöstra Skåne är ett organ för samarbete mellan Simrishamns kommunblock och Tomelilla kommun i Kristianstads län samt Sjöbo kommunblock och Skurups och Ystads kommuner i Malmöhus län. Kommittén skall - enligt sitt reglemente - med uppmärksamhet följa utvecklingen inom samarbetsområdet och när behov föresligger framlägga förslag om samverkan mellan kommunblocken.

Samtliga kommuner i Malmöhus län ingår i något av de fyra ovannämnda planeringsorganen. Samtliga kommuner och kommunblock i Kristianstads län utom följande kommunblock ingår i något av planeringsorganen, nämligen Bromölla, Hässleholm, Kristianstad, Osby och Östra Göinge.

Kommunalt samarbete över riksgräns äger rum genom *Öresundsrådet*. Rådet bildades 1964 på frivillig väg och saknar offentligrättslig status. Rådet består av 15 svenska och 15 danska medlemmar. De 15 svenska mandaten fördelas sålunda: Malmö kommun 5, Helsingborgsområdet 2, Landskronaområdet 1, Malmöhus läns landsting 2, Malmöhus länsavdelning av Svenska kommunförbundet 2, Kristianstads läns landsting 2 och Skånska drätselkammareförbundet 1. Rådets uppgift är att förhandla om och undersöka frågor av gemensamt intresse för Öresundsregionen samt inkomma med förslag till kommuner och kommunorganisationer som är representerade i rådet, andra organisationer eller till staterna i frågor som berör förhållandena i regionen.

I prop. 1973:146 rörande *fasta förhindelser över Öresund m. m.*, vilken hänvisats till trafikutskottet, har chefen för kommunikationsdepartementet efter samråd med cheferna för inrikes- och civildepartementen gjort vissa uttalanden (s. 77-79) rörande samhällsplaneringsfrä-

gorna. Bl. a. erinras om det nära samarbetet mellan de båda länsstyrelserna i Skåne inom den regionala utvecklingsplaneringen. Det anförs att de förordade fasta förbindelserna gör det angeläget att intensifiera detta samarbete och även utsträcka det till angränsande län. Vidare framhålls att motsvarande samarbete är angeläget inom den fysiska planeringen och nu närmast de program för kommunal planering som skall underställas Kungl. Maj:t. Slutligen anförs att det förhållande att de samlade resultaten av länsplanering 1974, den regionala trafikplaneringen och den fysiska planeringens programskede kommer att föreligga under år 1975 också ger förutsättningar för en samlad och allsidig utvärdering av såväl regionalpolitiska som miljömässiga aspekter och för en bedömning av vilket behov av ytterligare insatser som kan anses påkallade.

I riksdagen har härtill anknyttande frågor tagits upp i motioner m. m.

I motionen 1972:1773 (fp) yrkades att fem kommuner i sydöstra Skåne – Simrishamn, Tomelilla, Ystad, Sjöbo och Skurup – skulle tas in i det allmänna stödområdet. Inrikesutskottet (InU 1972:28, s. 57–58) avstyrkte enhälligt motionen med hänvisning bl. a. till att de statliga insatser som kan finnas motiverade bör kunna göras med stöd av bestämmelser som gäller utanför stödområdet och till att det är mindre lämpligt att till stödområdet hänföra en region som ligger nära ett expansivt storstadsområde. Riksdagen följde utskottet. Motsvarande yrkande framställdes även i motionen 1973:55 (fp). Motionen avslogs. Inrikesutskottet (InU 1973:7) hänvisade bl. a. till det utvidgade samarbetet mellan länsstyrelserna.

Genom motionen 1973:1556 (c) föreslogs riksdagen slå fast att det var ett riksintresse att den bästa jordbruksmarken bevaras för fortsatt jordbruksproduktion. Civilutskottet (CU 1973:11) hänvisade till riksdagens ovan (s. 7) refererade ståndpunkt år 1972 och till att eventuella konfliktsituationer kommer att preciseras och lösas i samband med programmen för kommunal planering m. m. Riksdagen lämnade motionen utan åtgärd.

I de till jordbruksutskottet hänvisade motionerna 1973:322 (c) och 1388 (c) föreslogs åtgärder i samma bevarandesyfte. Utskottet (JoU 1973:17) hänvisade till riktlinjerna för hushållning med mark och vatten och civilutskottets nyssnämnda betänkande och föreslog att motionerna skulle anses besvarade. I särskilt yttrande av jordbruksutskottets centerledamöter anfördes bl. a. att förslaget till regionplan för sydvästra Skåne var ett synnerligen flagrant exempel på att den kommunala projekteringen av bebyggelse inte tog hänsyn till riksdagens vid flera tillfällen uttalade mening.

Vidare har till motionens grunder hörande frågeställningar tagits upp i kammardebatt den 10 april 1970 efter en av herr Svensson i Malmö (vpk) framställd interpellation om Skånes utvecklings- och miljöproblem.

Utskottet

Riksdagen har att ta ställning till det i motionen framställda yrkandet om inrättande av "ett gemensamt planeringsorgan mellan länsstyrelserna i Malmöhus och Kristianstads län". Avsikten synes enligt motionen (s. 12) vara att länsstyrelserna skulle inrätta detta organ. Det har inte närmare utvecklats om organet avsetts få egen beslutskompetens. Motionsförslaget grundas huvudsakligen på två bedömningar: att Skåne-regionen ur näringspolitiska m. fl. synpunkter utgör en lämplig planeringsenhet samt att den med nuvarande planeringsorganisation befarade utvecklingen inte kan förenas med målsättningen om en jämnare fördelning av expansionen dels inom sydvästra Skåne, dels inom landskapet som en helhet. Den sålunda inte önskade utvecklingen exemplifieras av motionärerna i väsentliga delar genom hänvisning till upprättat förslag till regionplan 1972 för sydvästra Skåne.

Utskottet har inte funnit anledning att i detta sammanhang sakpröva det ännu inte definitiva förslag till vägledande första underlag för den fortsatta planeringen i vissa kommuner som det nämnda regionplane-förslaget avsetts utgöra. Utskottet har självfallet utgått från att statsmakternas beslut om planeringsramar och Ortsstruktur fullföljs och får uttryck i även denna kommunala planering liksom att antagna riktlinjer för hushållningen med mark och vatten också i dessa områden preciseras enligt intentionerna efter samråd mellan länsstyrelserna och kommunerna. Vidare har utskottet utgått från att det i motionen förordade gemensamma organet i sig inte varit avsett att inskränka den eljest givna kommunala beslutskompetensen.

Utskottet kan i och för sig dela uppfattningen att näringsgeografiska och regionalpolitiska skäl kan anföras för en samordning av viss planering över gränsen mellan de båda Skånelänen — skäl som med växlande styrka också torde kunna anföras i anslutning till vissa andra länsgränser. Länsberedningen undersöker emellertid bland olika alternativa lösningar om det kan vara lämpligt att för vissa planeringsverksamheter skapa arbetsområden större än nuvarande län. Ett ställningstagande till motionsyrkandet skulle kunna innebära ett föregripande av mer generella bedömningar som beredningen kan väntas lägga fram i ett principbetänkande år 1974. Med hänsyn därtill, till att hittillsvarande samarbete mellan länsstyrelserna i Skåne varit gott och till att anledning finns att anta att ett effektivt samråd sker även i arbetet med länsplanering 1974 m. m. har utskottet inte funnit anledning att tillstyrka motionen.

Anledning finns inte heller för utskottet att i detta sammanhang ta ställning till vad i motionen — utan särskilt yrkande — anförts om de regionalpolitiska medlen m. m. och om beslutsprocessen vid konflikter mellan skilda kommunala intressen.

Utskottet hemställer
att riksdagen avslår motionen 1973:1565.

Stockholm den 18 oktober 1973

På civilutskottets vägnar
ERIK GREBÄCK

Närvarande: herrar Grebäck (c), Bergman (s), Almgren (s), Kristiansson i Örkelljunga (s), Petersson i Nybro (s), Lindkvist (s), Ullsten (fp), fru Olsson i Hölö (c), herrar Wennerfors (m), Claeson (vpk), Jadestig (s), Åkerfeldt (c), Brännström (s) och Adolfsson (m).

Särskilt yttrande

av herr Grebäck (c), fru Olsson i Hölö (c) och herr Åkerfeldt (c) som anfört:

På de grunder som utskottet angett kan det nu inte anses påkallat att begära att ett särskilt planeringsorgan inrättas mellan länsstyrelserna i Kristianstads län och Malmöhus län.

De skäl som anförts i motionen för att behandla Skåne som ett planeringsområde ger emellertid anledning att kraftigt stryka under vikten av åtgärder som kan ge en bättre balans inom regionen och hindra uppoffrandet av väsentliga intressen inom miljö- och jordbrukspolitikens område. Enligt vår mening bör en sådan utveckling främjas genom de medel som anvisats i förslag från centern i samband med behandlingen av länsdemokratifrågorna och det regionalpolitiska programmet. En fungerande, demokratisk planering med en därtill anpassad organisation är i dessa sammanhang grundläggande. Förslaget i motionen bör ses även i en sådan helhetsbild.

Riksdagen kommer att i samband med behandlingen av frågan om fasta förbindelser över Öresund få ta ställning till avgörande förutsättningar för den kommunala och statliga planeringen inom regionen.

Nr 26

Civilutskottets betänkande angående motion om en samordnad politik för landets skärgårdsområden.**Motionen**

I motionen 1973:881 av herr Wennerfors (m) hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att en parlamentarisk utredning snarast tillsätts i syfte att uppdra riktlinjer för en total och samordnad skärgårdspolitik för landets samtliga skärgårdsområden.

Nuvarande förhållanden m. m.

Inom *den centralt sammanhållna planeringen* skall den regionala utvecklingsplaneringen fortsätta enligt de riktlinjer som fastställdes av statsmakterna år 1972. Anvisningar för länsplanering 1974 har utfärdats (Ds In 1973:9). Inom planeringen kommer bl. a. att redovisas material som belyser vilka delar av kommun som ligger utom räckhåll för lokal service och vilka delar av länet som ligger utom räckhåll för service på regional nivå. Sambandet mellan miljöförhållanden och regionalpolitik skall beaktas.

Utgångspunkt för länsstyrelsernas bedömningar av miljöfrågornas samband med den regionala strukturen m. m. skall vara de riktlinjer för den fysiska planeringen som lagts fast av statsmakterna år 1972. Däri ingår geografiskt anknutna planeringsriktlinjer för rekreation och naturvård i kustområdena. Kusten indelas därvid i tre kategorier: de obrutna kusterna (norra Bohusläns skärgårdskust, norra Kalmar läns och Östergötlands skärgårdskust samt Ångermanlands brantkust), de högexploaterade kusterna (Stockholms- och Göteborgsregionernas kustområden, Skåne-, Hallands-, Blekingekusterna samt Bråvikenområdet) samt övriga kustområden. Riktlinjerna innebär för de högexploaterade kusterna (prop. 1972:111, bil. 2, s. 165) bl. a. anslutning till huvudprincipen att allmänhetens möjligheter att nå attraktiva kustområden inte försämras och att mark som erfordras för andra övernattningsformer än enskild fritidsbebyggelse reserveras i attraktiva lägen. Vidare ingår även sådana riktlinjer för lokalisering av viss industri vid kusterna. Särskilt behandlas Västkusten, Öresundskusten, Karlshamnområdet, Kalmarkusten, Nyköping—Oxelösund och Nynäshamn samt norra Svealands- och Norrlandskusten. Arbetet med att i samråd med länsstyrelserna och kommunerna precisera dessa riktlinjer i kommunal planering pågår.

Länsstyrelserna har fått i uppdrag att genomföra en övergripande regional trafikplanering, som förutsätts samordnad med den kommunala trafikplaneringen.

Länsstyrelsernas förslag till länsprogram 1974 skall redovisas till inrikesdepartementet senast den 1 april 1975. Redovisningar av program

för kommunal fysisk planering och andra åtgärder skall vara färdiga senast den 1 juli 1974 och underställas Kungl. Maj:t. Den regionala trafikplaneringens resultat kan väntas vid slutet av år 1974. En tidsmässig samordning av planeringsarbetet och en gemensam värdering därav blir sålunda möjlig.

Bland *statliga utredningar* som berör skärgårdsfrågorna kan nämnas följande.

Glesbygdsutredningen, som slutfört sitt arbete, har (Ds In 1972:10, s. 80) hävdad att någon allmängiltig avgränsning av glesbygdsproblemområdena inte kan göras. Utredningens förslag till statliga stödåtgärder har dock – som utredningen anför – i första hand måst knytas till vissa närmare angivna delar av landet: skogslänen, skogslänens glesbygdsdelar, stödområdena. Utredningen anför dock att den räknat med att det i särskilda fall kan vara motiverat att låta visst statligt stöd utgå även utanför de angivna områdena. Detta bör emellertid förutsätta en prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Detta har särskilt angetts i fråga om statsbidrag vid hemsändning av dagligvaror m. m., investeringsstöd och bidrag för affärslokaler.

Den år 1970 tillkallade fritidsbåtutredningen har att efter en översiktlig inventering av båtar och en kartläggning av statliga och kommunala insatser, båtplatser och service bedöma det framtida behovet av åtgärder av olika slag. Statistiska centralbyrån har på utredningens uppdrag redovisat intervjuer med ägare till fritidsbåtar (Ds Jo 1973:2).

Kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden kommer enligt uppgift att avlämna sitt slutbetänkande i december 1973.

Riksdagen har behandlat frågor om skärgårdarna i allmänhet.

I motionen 1973:360 (s) föreslogs riksdagen begära att medel för särskilda stödåtgärder i glesbygder får utgå i landets skärgårdsområden. Inrikesutskottet (InU 1973:7, s. 51) föreslog att motionen inte föranledde någon riksdagens åtgärd och utgick från att länsstyrelserna i pågående planering uppmärksammar problemen och lägger fram härav föranledda förslag. Riksdagen följde utskottet.

Riksdagen har lämnat utan åtgärd motionen 1973:340 (s) om ett rationaliseringsstöd till deltidsjordbruk i skärgårdsområden. Jordbruksutskottet (JoU 1973:16, s. 4) hänvisade till sambandet med ett utvidgat regionalpolitiskt jordbruksstöd, en fråga som riksdagen (InU 1972:28, s. 53) begärt att Kungl. Maj:t skall ge 1972 års *jordbruksutredning* uppdrag att ta upp.

Trafikutskottet fann sig i betänkandet TU 1973:13 inte berett tillstyrka ett yrkande i motionen 1973:1781 (c) om stöd till kollektivtrafiken i skärgårdarna enligt grunder liknande dem som skulle gälla för busstrafiken. Riksdagen beslöt enligt betänkandet.

Vid 1972 års höstriksdag har trafikutskottet (TU 1973:15) behandlat motionen 1973:472 (s, c) vari hemställs om åtgärder för att tillförsäkra kommun tillfredsställande ekonomiskt stöd för trafik som tillgodoser människors behov av resor mellan öar och fastland. Trafikutskottet har bl. a. inte funnit det godtagbart att skärgårdskommuner i bidragshänseen-

de kommer i sämre läge än övriga kommuner och ansett att det bör kunna övervägas att införa stöd till båttrafiken enligt principer liknande dem som kommer att gälla för busstrafiken. Trafikutskottet har vidare utgått från att – som en följd av arbetet med den regionala trafikplaneringen och i avvaktan på mera generella lösningar – en prövning av eventuella bidragsfrågor kommer till stånd.

Beträffande *Stockholms skärgård* kan noteras följande uppgifter.

Ett av Stockholms läns landsting i maj 1973 antaget förslag till regionplan för Stockholms län 1973 har, sedan länsstyrelsen yttrat sig däröver, överlämnats till Kungl. Maj:t för fastställelse. I planförslaget redovisas huvuddelen av skärgården i Stockholms län som avsedd för rekreation eller fritidsbebyggelse. Länsstyrelsen konstaterar i sitt yttrande att planförslagets anvisningar får tolkas relativt fritt och att tillgången på service i olika former i skärgårdsområdet är av avgörande betydelse för en samordning av önskvärda åtgärder för skärgårdens funktioner. Ett metodiskt underlag för skärgårdsplaneringen föreligger enligt länsstyrelsen först när dess skärgårdsutredning färdigställts.

Den nämnda skärgårdsutredningen har i ett första delbetänkande – Skärgården i Stockholms län – som presenterades i augusti 1970 redovisat bl. a. material om befolkning, sysselsättning och service. Utredningen har utförts inom länsstyrelsens dåvarande länsplaneringsenhet. Av utredningens andra del – En levande skärgård – föreligger för närvarande en sammanfattning. Utredningen har i denna del bestått av representanter för länsstyrelsen, Stockholms läns landsting, länets skärgårdskommuner samt vissa organ som bl. a. arbetar med skärgårdsfrågor. Utredningen har bildat expertgrupper för vissa frågor såsom jordbruk, turism och rörligt friluftsliv. Som utredningens kansli har länsstyrelsens regionalekonomiska enhet fungerat.

Länsstyrelsens och utredningens målsättning har angetts vara att regionens behov av friluftsliv i olika former inom skärgården skall avvägas och kanaliseras så, att den bofasta skärgårdsbefolkningens sysselsättnings-, service- och boendesituation gynnas. Utredningen har till syfte att klarlägga den totala skärgårdsproblematiken från ekonomiska och sociala synpunkter och att på grundval av inventeringar och kartläggningar – som i stort sett redan är utförda – formulera en målsättning och ge ett handlingsprogram för konkreta åtgärder som kan förbättra sysselsättnings- och servicemöjligheterna inom skärgården, åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt att även i framtiden bevara en levande skärgård.

Enligt vad utskottet erfarit har inom utredningen sammanställts kostnadsberäkningar och räkneexempel för vissa åtgärder. Sammanställningen visar årskostnader om ca 3 milj. kr. och investeringskostnader om ca 7 milj. kr., fördelade mellan stat, landsting och kommuner.

Länsstyrelsen i Stockholms län har vidare år 1973 lagt fram de första delarna av en strandutredning innefattande inventering och klassificering av vissa delar av länets stränder. Inventeringen omfattar bl. a. planläge, markägareförhållanden och befintlig fritidsbebyggelse. Klassificeringen

belyser användbarheten för rörligt friluftsliv av strandzon och s. k. uppehållszon. Det fortsatta arbetet med utvärdering av utredningsmaterial kommer att ingå som en del av länsstyrelsens redovisning av programarbetet i samband med den fortsatta planeringen beträffande hushållningen med mark och vatten.

Riksdagen har tidigare vid skilda tillfällen behandlat frågor om Stockholms skärgård. Bl. a. behandlade allmänna beredningsutskottet (ABU 1968:49, 1969:39, 1970:34) motioner (fp, m) om planeringen i Stockholms skärgård. I samtliga betänkanden hänvisade utskottet till den inom Stockholms läns länsstyrelse pågående skärgårdsutredningen. Vidare hänvisade utskottet år 1968 till expertgruppen för regional utredningsverksamhet (ERU) och år 1970 till glesbygdsutredningen. De av utskottet avstyrkta motionerna avslogs av riksdagen. Till 1969 och 1970 års betänkanden hade moderata samlingspartiets ledamöter fogat reservationer till förmån för en utredning om en samordnad skärgårdspolitik för Stockholms skärgård.

Vid årets riksdag väcktes motionen 1973:1560 (fp) vari yrkades ett i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag förhöjt bidrag till administrationskostnader för företagareföreningen i Stockholms län med 300 000 kr. Bidragsförhöjningen skulle enligt motionären användas för att genomföra projekt av allmänt sysselsättningskapande karaktär, bl. a. i skärgården i Stockholms län. Näringsutskottet som behandlade motionen (NU 1973:55) avstyrkte den. Riksdagen följde utskottet.

Vid 1972 års riksdag föreslogs i motionen 1972:1145 (fp) inrättandet av ett institut för forskning, dokumentation och utvecklingsplanering med inriktning på Stockholms skärgård. Motionen avslogs av riksdagen, som följde utbildningsutskottets betänkande UbU 1972:50.

Statens planverk har i en särskild arbetsgrupp, västkustgruppen, under åren 1968–1971 studerat *Västkusten*. Studien har publicerats i verkets Rapport nr 5 del 1–10. I den sammanfattande slutrapporten ges rekommendationer beträffande friluftsliv, turism, fritidsbebyggelse, industri av viss typ, miljövård och kommunikationer. Vidare har verket i Rapport nr 16 gjort en metodstudie som behandlar konflikter mellan olika sektorer beträffande önskemål om användning av mark på Västkusten. Önskemålen gäller dels bevarande av natur- och kulturmiljöer, dels exploatering för fritidsbebyggelse, dels ock exploatering för tung omgivningspåverkande industri. Dessa tre önskemål riktas i mycket stor utsträckning mot kustzonen, varvid intressekonflikter uppstår. I rapporten behandlas principiella förslag till lösning av konflikterna.

Länsstyrelserna i Kalmar län, Blekinge län, Kristianstads län, Malmöhus län och Hallands län beslöt vid sammanträde år 1971 att upprätta ett gemensamt program för inventering av kustens kvalitet för bad och friluftsliv i *södra Sverige*. Uppläggning och genomförande av inventeringsarbetet påbörjades i Malmöhus län under våren 1972. Huvudsyftet med inventeringen har varit att med utgångspunkt i en studie av det strandnära vattenområdets kvalitet, bottnens och strandens typ samt den nuvarande och planerade markanvändningen vid kusten

klassificera kustzonens värde för bad och rörligt friluftsliv. Inventeringens resultat skall i första hand kunna användas som underlag för bedömningar, åtgärder och planering inom statliga och kommunala organ. Underlaget bör bl. a. kunna vara värdefullt vid samarbetet mellan kommuner och länsstyrelse inför ett genomförande av den fysiska riksplaneringens intentioner.

Planutredningar beträffande *Norbottens läns kustområden* genomförs för närvarande av länsstyrelsen. Utredningsarbetet som pågår kommer att omfatta en allmänt beskrivande del, som behandlar förutsättning, områdesbeskrivning samt anspråk och tillgångar. Den första delstudien kommer att avse bebyggelseplanering i kustområdet, medan den andra kommer att avse lokalisering av miljöstörande industri. Arbetet redovisas successivt.

Utskottet

Den i motionen föreslagna parlamentariska utredningen om skärgårdspolitik förutsätts ge förslag till åtgärder som kan befinnas motiverade för att tillgodose de i motionen angivna syftena. Dessa syften exemplifieras inom två huvudområden. Det ena innebär huvudsakligen en omprövning av de senaste årens principiella, markpolitiska beslut – närmast i vad rör ersättningsfrågorna – vilka sägs i än högre grad drabba de bofasta invånarna i skärgårdsområdena. Det andra huvudområdet innefattar frågeställningar om miljö, kommunikationer, sysselsättning, skola, vård m. m., vilka anges böra ses i ett sammanhang för att möjliggöra en total och samordnad planering för landets skärgårdsområden med uppgift att bevara en levande skärgård med bofast befolkning.

Den i motionen framförda invändningen mot de senaste årens markpolitiska beslut innebär att bortfallet av rätt till ersättning för förväntningsvärden vid expropriation, glesbebyggelsereglering, generalplanering eller tillämpning av naturvårdslagen utgör en oacceptabel inskränkning i den enskildes rätt att äga och förvalta mark. Denna invändning har prövats i samband med tidigare beslut. Med hänsyn därtill och till att dessa beslut inte sätter skärgårdens markägare i någon särställning finner utskottet att vad i motionen anförts i denna del inte kan motivera en föreslagen utredning.

Vad därefter angår förslaget om utredning angående olika typer av sektorsplanering och samordningen därav har utskottet stannat för följande bedömning.

Det är i och för sig obesträtt att en samordnad planering över kommungränser och även över länsgränser kan vara lämplig inom vissa skärgårdsområden. Det är vidare enligt utskottets mening tänkbart att även vissa statliga aktiviteter som syftar till en regional utjämning av levnadsvillkoren kan böra anpassas till för skärgårdarna speciella förhållanden. Utredningen om Stockholms skärgård, den i huvudsak i länen och kommunerna förankrade regionalpolitiska och fysiska planeringen samt trafikplaneringen torde kunna ge underlag för stat, landsting och

kommuner vid överväganden och konkreta initiativ i dessa frågor. Skilda förutsättningar och målsättningar för olika skärgårdsområden kan bäst beaktas i dessa regionalt och kommunalt förankrade planeringsformer. Härtill kommer möjligheten att sektoriella statliga utredningar beaktar intressen som rör utvecklingen i vissa skärgårdsområden. Utskottet anser sig kunna utgå från att Kungl. Maj:t tar initiativ till sådana mera generella överväganden som kan visa sig nödvändiga för att komplettera utredning och planering från geografiskt och sektoriellt begränsade utgångspunkter. Någon åtgärd från riksdagens sida för att få till stånd en statlig parlamentarisk utredning beträffande skärgårdsfrågor i allmänhet är därför inte nu påkallad.

Frågor om skärgårdstrafiken behandlas i betänkandet TU 1973:15.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1973:881.

Stockholm den 18 oktober 1973

På civilutskottets vägnar

ERIK GREBÄCK

Närvarande: se under utskottets betänkande CU 1973:25.

Reservation

av herrar Wennerfors (m) och Adolfsson (m) som anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Den år 1969 tillsatta parlamentariska glesbygdsutredningen tillkom på riksdagens begäran sedan bankoutsiktet (BaU 1969:30) ställt sig bakom motionsyrkanden i frågan. Bankoutsiktet fann att den fortsatta regionalpolitiska planeringen länsvis kunde väntas leda bl. a. till att glesbygdsproblem på skilda håll i landet blev grundligare analyserade men fann ändå skäl att i en särskild utredning ta upp de frågor som var gemensamma för dessa områden. Utskottet pekade på att glesbygdsproblemen gjort sig alltmer kännbara även i sydligare delar av landet, där den allmänna urbaniseringen och i synnerhet de stora och medelstora städernas expansion åtföljs av påtagliga negativa utvecklingstendenser i områden utanför de urbaniserade regionerna. Glesbygdsutredningen skulle enligt sina direktiv främst inrikta arbetet på skogslänens glesbygdsproblem. Utredningen skulle dock vara oförhindrad att i sin verksamhet inbegripa även sådana områden av södra och mellersta Sverige där glesbygdsproblemen var likartade.

De överväganden som ledde till att en särskild utredning tillsattes för att komplettera den regionalpolitiska utredningsverksamheten i fråga om

glesbygderna kan i allt väsentligt anföras även för att en särskild parlamentarisk utredning får till uppgift att behandla skärgårdsområdenas speciella problem. Självfallet får en sådan utredning förutsättas arbeta i intim kontakt med det utredningsarbete som med mycket växlande kraft pågår inom den regionalpolitiska och fysiska planeringen samt trafikplaneringen. En huvuduppgift blir att samordna de gemensamma intressen som finns så att konkreta förslag kan föreläggas stat, landsting och kommuner. Den hittillsvarande utvecklingen har klart visat att den huvudsakligen i länen förankrade planeringen inte tillräckligt uppmärksammat skärgårdsfrågorna och, då så skett, inte lyckats få fram lämpliga förslag eller i vart fall inte kunnat ställa erforderlig tyngd bakom dem. En parlamentarisk utredning bör bättre kunna lösa en sådan uppgift och förankra förslagen i breda opinioner.

En orsak till att det hittillsvarande, centralt sammanhållna planeringsarbetet inte kan komma med reella lösningar för skärgårdsområdena är självfallet att detta arbete måste ske i mycket generella termer samt att det i dessa delar saknar en målsättning. Målsättningen att skapa en levande skärgård måste ges en faktisk innebörd — att skapa förutsättningar för människor att bo och verka året om i skärgården med den samhällsservice m. m. som anses som rimlig i andra områden utan skärgårdens speciella problem.

En målinriktad parlamentarisk utredning måste också få arbeta förutsättningslöst och inte vara bunden av dogmatiska allmänna riktlinjer, vare sig de faller inom markpolitikens, jordbrukspolitikens, regionalpolitikens eller annat område. I ett sådant arbete kan i många sammanhang ledning hämtas från den utredning som utförts inom en av moderata samlingspartiet tillsatt arbetsgrupp för Stockholms skärgård.

Enligt utskottets mening bör sålunda en parlamentarisk utredning snarast tillsättas i enlighet med vad utskottet ovan anförde.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motionen 1973:881 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anförde.